C/2025/3987

20.8.2025

ZALECENIE RADY

z dnia 8 lipca 2025 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Cypru

(C/2025/3987)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ([1]), w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ([2]), w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

Kwestie ogólne

(1) W rozporządzeniu (UE) 2024/1263, które weszło w życie w dniu 30 kwietnia 2024 r., wskazano, że celem ram zarządzania gospodarczego jest wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w TFUE. Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem. Rozporządzenie promuje także poczucie odpowiedzialności za politykę budżetową na szczeblu krajowym i koncentruje się na perspektywie średniookresowej tej polityki, a jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie ma obowiązek przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny zawierający jego zobowiązania dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji, obejmujący okres cztero- lub pięcioletni, w zależności od długości kadencji parlamentarnej w tym państwie członkowskim. Ścieżka wydatków netto ([3]) przewidziana w tych planach musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie trzy lata.

([1]) Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263: „wydatki netto" oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o: (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

(2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ([4]), którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności („RRF"), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. RRF zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, tworząc w ten sposób impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej RRF przyczynia się do odbudowy gospodarczej i społecznej, pobudzając jednocześnie zrównoważone reformy i inwestycje, które promują w szczególności zieloną i cyfrową transformację oraz zwiększają odporność gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.

(3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ([5]) („rozporządzenie w sprawie REPowerEU"), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukowanie zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomaga to osiągać bezpieczeństwo energetyczne i dywersyfikować dostawy energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Cypr dodał do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

(4) W dniu 17 maja 2021 r. Cypr przedłożył Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 tego rozporządzenia Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny określonymi w załączniku V. W dniu 20 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą zatwierdzającą ocenę planu odbudowy i zwiększania odporności Cypru ([6]), którą to decyzję zmieniono dnia 8 grudnia 2023 r. zgodnie z art. 18 ust. 2 w celu zaktualizowania maksymalnego wkładu finansowego z tytułu bezzwrotnego wsparcia finansowego, a także w celu włączenia rozdziału REPowerEU ([7]). Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji – zgodnie z art. 24 ust. 5 – stwierdzającej, że Cypr osiągnął w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób wymaga, aby działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi dotyczącymi tej samej reformy lub inwestycji nie zostały odwrócone.

(5) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada, na podstawie zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Cypru ([8]). Plan został złożony zgodnie z art. 11 i art. 36 ust. 1 lit a) rozporządzenia (UE) 2024/1263 obejmuje okres od 2025 r. do 2028 r. i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na cztery lata.

(6) W dniu 26 listopada 2024 r. Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Cypru na 2025 r. W tym samym dniu, działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2025 r., w którym wskazała Cypr jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu 2025, w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ([9]) w dniu 13 maja 2025 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu – 10 marca 2025 r.

([4]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Decyzja wykonawcza Rady z dnia 20 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Cypru (ST 10686/2021).

([7]) Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 28 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Cypru (ST 15571/23 ADD 1 COR 1).

([8]) Zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Cypru (Dz.U. C, C/2025/639, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/639/oj).

([9]) Zalecenie Rady z dnia 13 maja 2025 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności UE w ciągu najbliższych pięciu lat. W dokumencie tym wskazano trzy wymogi transformacyjne dotyczące zrównoważonego wzrostu gospodarczego: (i) innowacje, (ii) dekarbonizację i konkurencyjność oraz (iii) bezpieczeństwo. Aby zlikwidować lukę innowacyjną, UE dąży do wspierania innowacji przemysłowych, rozwoju przedsiębiorstw typu start-up za pomocą inicjatyw, takich jak unijna strategia na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i scale-up oraz promowania wykorzystania zaawansowanych technologii, takich jak sztuczna inteligencja i informatyka kwantowa. Z myślą o bardziej zielonej gospodarce Komisja nakreśliła kompleksowy Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii oraz Pakt dla czystego przemysłu, dbając o to, aby przejście na czystą energię było racjonalne pod względem kosztów oraz sprzyjało konkurencyjności, zwłaszcza w sektorach energochłonnych, a także aby było motorem wzrostu. Aby ograniczyć nadmierne zależności i zwiększyć bezpieczeństwo, Unia dąży z determinacją do wzmocnienia globalnych partnerstw handlowych, dywersyfikacji łańcuchów dostaw oraz zapewnienia dostępu do surowców krytycznych i źródeł czystej energii. Priorytety te opierają się na horyzontalnych czynnikach sprzyjających, którymi są uproszczenie regulacyjne, pogłębienie jednolitego rynku, finansowanie konkurencyjności oraz unia oszczędności i inwestycji, promowanie umiejętności i wysokiej jakości miejsc pracy, a także lepsza koordynacja polityk UE. Kompas konkurencyjności został skoordynowany z europejskim semestrem i dzięki temu zapewniono spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami Komisji oraz jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, wspierając tym samym zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

(8) W 2025 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z wdrażaniem RRF. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach lub znacznej części tych wyzwań. Te zalecenia dla poszczególnych krajów pozostają aktualne również w odniesieniu do oceny planów odbudowy i zwiększania odporności, które są zmieniane zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(9) Zalecenia dla poszczególnych krajów na 2025 r. obejmują główne wyzwania w zakresie polityki gospodarczej, którym nie sprostano w wystarczający sposób poprzez działania ujęte w planach odbudowy i zwiększania odporności – z uwzględnieniem odpowiednich wyzwań wskazanych w zaleceniach dla poszczególnych krajów z lat 2019–2024.

(10) W dniu 4 czerwca 2025 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2025 r. dotyczące Cypru. Oceniła w nim postępy Cypru we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Cypr. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoi Cypr. Oceniono w nim również postępy Cypru we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii na 2030 r. dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(11) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Cypru na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011. Główne ustalenia z oceny podatności Cypru na zagrożenia makroekonomiczne, którą Komisja przeprowadziła do celów tego rozporządzenia, opublikowano w dniu 13 maja 2025 r. ([10]) W dniu 4 czerwca 2025 r. Komisja stwierdziła, że na Cyprze nie występują już zakłócenia równowagi makroekonomicznej. W szczególności podatność na zagrożenia związana z zadłużeniem zewnętrznym i zadłużeniem sektora prywatnego maleje, częściowo dzięki silnemu wzrostowi gospodarczemu, a dalszej redukcji długu publicznego sprzyjają utrzymujące się nadwyżki budżetowe; deficyt obrotów bieżących pozostaje znaczny. Cypr poczynił znaczne postępy w realizacji działań mających zaradzić jego podatności na zagrożenia. Udział zadłużenia gospodarstw domowych i przedsiębiorstw niefinansowych w PKB spada, głównie dzięki silnemu efektowi mianownika wynikającemu z wysokiego wzrostu nominalnego PKB. Duża część zadłużenia przedsiębiorstw przypada na spółki celowe, których kredytodawcy mają siedzibę poza Cyprem i które stanowią ograniczone ryzyko dla gospodarki. Ponadto znacznie zmniejszyła się wartość kredytów zagrożonych posiadanych przez banki w wyniku ich sprzedaży, odpisów i spłat. Zmniejsza się również wartość kredytów zagrożonych posiadanych przez przedsiębiorstwa nabywające kredyty, co prowadzi do dalszego zmniejszenia zadłużenia. Dług publiczny szybko maleje, a prognozy wskazują, że Cypr utrzyma nadwyżki budżetowe. Pomimo spadku w 2024 r. deficyt obrotów bieżących pozostaje wysoki i oczekuje się, że poprawi się jedynie nieznacznie; ujemna międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto pozostaje znacząca, ale jest znacznie zawyżona ze względu na obecność spółek celowych, które nie mają istotnych bezpośrednich powiązań z gospodarką krajową. Cypr odnotowuje postępy w realizacji polityki mającej na celu wyeliminowanie podatności. W szczególności w 2024 r. w pełni zaczęły funkcjonować ramy dotyczące wykluczenia z rynku, a przepisy mające na celu ułatwienie restrukturyzacji kredytów zagrożonych powinny przyczynić się do zmniejszenia zadłużenia gospodarstw domowych i zwiększenia ich oszczędności.

([10]) SWD(2025) 68 final.

Ocena rocznego sprawozdania z postępów

(12) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada zaleciła Cyprowi następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 6,0 % w 2025 r., 5,0 % w 2026 r., 5,4 % w 2027 r. oraz 4,3 % w 2028 r., co odpowiada skumulowanym stopom wzrostu obliczonym poprzez odniesienie do roku 2023, wynoszącym: 8,9 % w 2025 r., 14,3 % w 2026 r., 20,5 % w 2027 r. oraz 25,7 % w 2028 r. W dniu 30 kwietnia 2025 r. Cypr przedłożył roczne sprawozdanie z postępów ([11]) zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto oraz realizacji reform i inwestycji ukierunkowanych na główne wyzwania zidentyfikowane w zaleceniach dla poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Cypru z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(13) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zaleciła uruchomienie, w skoordynowany sposób, krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu, aby wspierać wysiłki UE mające na celu osiągnięcie szybkiego i znaczącego wzrostu wydatków na obronę, i propozycja ta została pozytywnie przyjęta przez Radę Europejską w dniu 6 marca 2025 r.

(14) Według danych zweryfikowanych przez Eurostat ([12]) nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych Cypru, która w 2023 r. wynosiła 1,7 % PKB, wzrosła do 4,3 % w 2024 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł ł z poziomu 73,6 % PKB na koniec 2023 r. do 65,0 % na koniec 2024 r. Zgodnie z obliczeniami Komisji zmiany te odpowiadają stopie wzrostu wydatków netto równej 2,9 % w 2024 r. W rocznym sprawozdaniu z postępów Cypr szacuje wzrost wydatków netto w 2024 r. na 3,2 %. Komisja szacuje, że wzrost wydatków netto był niższy niż poziom wskazany w rocznym sprawozdaniu z postępów. Różnica między obliczeniami Komisji a szacunkami organów krajowych wynika z niższych wydatków całkowitych i wyższych odliczeń z tytułu współfinansowania krajowego programów UE, co odzwierciedla bardziej aktualne dostępne dane ([13]). Z szacunków Komisji wynika, że w 2024 r. kurs polityki fiskalnej ([14]), który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, był restrykcyjny, na poziomie 1,9 % PKB.

(15) Zgodnie z rocznym sprawozdaniem z postępów scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe Cypru, przewiduje wzrost realnego PKB na poziomie 3,1 % zarówno w 2025 r., jak i w 2026 r. oraz inflację HICP na poziomie 1,9 % w 2025 r. i 2,1 % w 2026 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. realny PKB wzrośnie o 3,0 % w 2025 r. i 2,5 % w 2026 r., a inflacja HICP wyniesie 2,0 % w 2025 r. i w 2026 r.

(16) W rocznym sprawozdaniu z postępów przewiduje się, że nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 3,5 % PKB w 2025 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 57,4 % do końca 2025 r. Zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 6,8 % w 2025 r. W prognozie Komisji z wiosny 2025 r. przewiduje się nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych w wysokości 3,5 % PKB w 2025 r. Według obliczeń Komisji zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 7,3 % w 2025 r. Te prognozy wzrostu wydatków netto, które są wyższe od przedstawionych w rocznym sprawozdaniu z postępów, wynikają z faktu, że Komisja spodziewa się nieco większego wzrostu wydatków netto w 2025 r., choć wychodząc od niższej podstawy. Na podstawie szacunków Komisji przewiduje się, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej, który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, będzie ekspansywny, na poziomie 1,1 % PKB. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 58,0 % do końca 2025 r. Spadek relacji długu do PKB w 2025 r. odzwierciedla głównie wysoką nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych w połączeniu z solidnym wzrostem gospodarczym.

(17) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych wynoszące 1,1 % PKB mają być finansowane w 2025 r. za pomocą bezzwrotnego wsparcia („dotacji") z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, podczas gdy w 2024 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,4 % PKB. Wydatki finansowane za pomocą bezzwrotnego wsparcia w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności umożliwiają realizację wysokiej jakości inwestycji i reform zwiększających produktywność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo i dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Cypru.

([11]) Roczne sprawozdania z postępów za 2025 r. są dostępne na stronie: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.4.2025 r.

([13]) Dane liczbowe Komisji za 2024 r. opierają się na danych dotyczących wyniku zgodnie z notyfikacją fiskalną z kwietnia 2025 r., natomiast organy krajowe opierają się na wcześniejszych danych.

([14]) Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

(18) Wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych na obronę na Cyprze wyniosły 1,7 % PKB w 2021 r., 1,5 % PKB w 2022 r. oraz 1,9 % PKB w 2023 r. ([15]) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki na obronę mają wynieść 1,4 % PKB zarówno w 2024 r., jak i w 2025 r. Stanowi to spadek o 0,3 punktu procentowego PKB w porównaniu z 2021 r.

(19) Według prognozy Komisji z wiosny 2025 r. wydatki netto na Cyprze mają wzrosnąć o 7,3 % w 2025 r., a o 10,4 % w ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2025 r. przewiduje się, że wzrost wydatków netto Cypru w 2025 r. przekroczy zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie ([16]) o 0,5 % PKB w ujęciu rocznym. W ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025 skumulowana stopa wzrostu wydatków netto ma także przekroczyć zalecaną maksymalną stopę wzrostu, co odpowiada odchyleniu o 0,5 % PKB. Prognozowane odchylenie przekracza próg 0,3 % PKB dla rocznego odchylenia, ale nie przekracza progu 0,6 % PKB dla odchylenia skumulowanego. W ujęciu ogólnym oznacza to ryzyko odchylenia od zalecanego maksymalnego wzrostu wydatków netto, gdy wiosną przyszłego roku dostępne będą dane dotyczące wyniku za 2025 r.

(20) W rocznym sprawozdaniu z postępów przewiduje się wzrost nadwyżki sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu 3,7 % PKB w 2026 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 52,6 % do końca 2026 r. W rocznym sprawozdaniu z postępów prognozuje się, że po 2026 r. nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się na poziomie 3,7 % PKB w latach 2027 i 2028. Z kolei w odniesieniu do okresu po 2026 r. prognozowane jest, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB zmaleje do 48,4 % w 2027 r., a następnie do 43,3 % w 2028 r. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dniu, w którym przypada data graniczna prognozy, nadwyżka sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2026 r. przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2025 r. ma wynieść 3,4 % PKB. Zmiany te odpowiadają wzrostowi wydatków netto o 5,4 % w 2026 r. Na podstawie szacunków Komisji przewiduje się, że w 2026 r. kurs polityki fiskalnej, który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, będzie restrykcyjny, na poziomie 0,6 % PKB. Prognozowana przez Komisję relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma zmaleć do 51,9 % do końca 2026 r. Spadek relacji długu do PKB w 2026 r. odzwierciedla głównie wysoką nadwyżkę sektora instytucji rządowych i samorządowych w połączeniu z solidnym wzrostem gospodarczym.

Główne wyzwania polityczne

(21) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 określonym w załączniku V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Spodziewane jest, że przyczynią się one do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów lub znacznej części tych wyzwań. Ze względu na te napięte ramy czasowe dokończenie skutecznej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Cypru dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. W komunikacie Komisji pt. „NextGenerationEU – droga do 2026 r." przyjętym dnia 4 czerwca 2025 r. sprecyzowano harmonogram mający zastosowanie w kontekście zakończenia funkcjonowania Instrumentu i – aby zmaksymalizować wdrażanie do dnia 31 sierpnia 2026 r. – przedstawiono wskazówki dla państw członkowskich, m.in. co do możliwości dalszego usprawniania krajowych RRP, określono warianty do rozważenia przy zmianach tych planów oraz podkreślono, jak ważne jest, by starannie wspólnie zaplanować z wyprzedzeniem przedłożenie ostatnich wniosków o płatność w 2026 r. Cypr poczynił już postępy w realizacji reform i inwestycji przewidzianych w jego planie odbudowy i zwiększania odporności Aby móc zrealizować do sierpnia 2026 r. zobowiązania przewidziane w planie odbudowy i zwiększania odporności, Cypr musi przyspieszyć realizację reform i inwestycji, zajmując się odnośnymi wyzwaniami. Cypr powinien zwiększyć swoje zdolności administracyjne, aby skutecznie nadzorować realizację planu odbudowy i zwiększania odporności, przyspieszyć realizację inwestycji i utrzymać postępy we wdrażaniu kluczowych reform. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.

(22) Na Cyprze przyspieszyło wdrażanie programu polityki spójności, który obejmuje wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu Spójności (FS). Ważne jest kontynuowanie wysiłków, aby zapewnić szybkie wdrożenie tego programu i zarazem zmaksymalizować jego skutki w praktyce. Cypr podejmuje już działania w ramach swojego programu polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost przy jednoczesnym zwiększaniu spójności społecznej. Jednocześnie Cypr nadal stoi w obliczu wyzwań, w tym związanych z rosnącymi temperaturami i zagrożeniem suszą, które stanowią coraz większe obciążenie pod względem zaopatrzenia w wodę i infrastruktury krytycznej, a także wyzwań związanych z niedoborem siły roboczej i niedopasowaniem umiejętności. Zgodnie z art. 18 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w ramach przeglądu

([15]) Eurostat, wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych według klasyfikacji funkcji sektora instytucji rządowych i samorządowych (COFOG). Ze względu na różnice metodyczne między definicjami stosowanymi przez COFOG i NATO wydatki oparte na definicji COFOG mogą różnić się od wydatków opartych na definicji NATO.

([16]) Począwszy od 2026 r. wartości te pojawią się na rachunku kontrolnym ustanowionym art. 22 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

śródokresowego programów polityki spójności Cypr jest zobowiązany dokonać przeglądu swojego programu, biorąc pod uwagę między innymi wyzwania wskazane w zaleceniach krajowych z 2024 r. We wnioskach Komisji przyjętych w dniu 1 kwietnia 2025 r. ([17]) przedłużono termin przedłożenia oceny wyników przeglądu śródokresowego na okres po dniu 31 marca 2025 r. Zapewniono w nich także mechanizmy elastyczności, aby pomóc przyspieszyć wdrażanie programów i zachęcić państwa członkowskie do przeznaczania zasobów polityki spójności na pięć strategicznych obszarów priorytetowych dla Unii, którymi są konkurencyjność w dziedzinie technologii strategicznych, obronność, mieszkalnictwo, odporność wodna i transformacja energetyczna, a także na inwestycje w umiejętności w sektorach priorytetowych, przy czym programy EFS+ powinny nadal koncentrować się na osobach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

(23) Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) zapewnia możliwość inwestowania w kluczowe priorytety strategiczne UE przez zwiększanie konkurencyjności UE. Środki ze STEP są przekazywane za pośrednictwem 11 istniejących funduszy UE. Państwa członkowskie też mogą wnosić wkład do programu InvestEU, wspierając inwestycje w obszarach priorytetowych. Cypr może optymalnie wykorzystać te inicjatywy, aby wspierać rozwój lub tworzenie technologii krytycznych, w tym czystych i zasobooszczędnych technologii.

(24) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy UE Cypr powinien skutecznie zająć się pozostałymi wyzwaniami, które dotyczą badań naukowych i innowacji, dostępu do finansowania, otoczenia działalności gospodarczej, transformacji energetycznej, przystosowania się do zmiany klimatu, niedopasowania umiejętności i niedoboru siły roboczej.

(25) Publiczne i prywatne inwestycje w badania i rozwój na Cyprze nadal należą do najniższych w UE, przy czym intensywność inwestycji w publiczne badania i rozwój w 2023 r. utrzymuje się na poziomie 0,29 % PKB (średnia unijna: 0,72 %), a badania i rozwój przedsiębiorstw spadły do 0,28 %, czyli pięciokrotnie poniżej średniej unijnej. Wynika to z czynników strukturalnych, takich jak gospodarka oparta na usługach, ograniczona liczba dużych przedsiębiorstw, słabo rozwinięty niepubliczny rynek kapitałowy oraz niewielki budżet na zachęty. Pomimo niskiego poziomu finansowania Cypr ma solidne wyniki naukowe, ale ich komercjalizacja jest słaba – w 2022 r. odnotowano zaledwie 0,7 zgłoszeń patentowych na 1 mld EUR PKB (średnia unijna: 3,2). Ekosystem innowacji jest rozdrobniony, a powiązania między uniwersytetami, przedsiębiorstwami typu start-up, rządem i sektorem finansowym są słabe. Liczba absolwentów nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) maleje, a odsetek naukowców utrzymuje się na niskim poziomie. W obecnej strategii w zakresie badań naukowych i innowacji brakuje celów i wskaźników, mechanizmu monitorowania i oceny, ocen skutków i finansowania długoterminowego, a także istnieje potrzeba poprawy ram prawnych dotyczących komercjalizacji i kapitału wysokiego ryzyka.

(26) Dobrze funkcjonujący i zdywersyfikowany system finansowy ma zasadnicze znaczenie dla pobudzenia inwestycji, innowacji i odporności gospodarczej. Na Cyprze dostęp do alternatywnych instrumentów oszczędnościowych i inwestycyjnych pozostaje ograniczony, a rynki kapitałowe są niewystarczająco rozwinięte. Sektor bankowy jest solidny, ale finansowanie pozabankowe jest nadal niedostatecznie wykorzystywane, a gospodarstwa domowe wciąż polegają na tradycyjnych depozytach bankowych, co utrudnia przepływ kapitału do bardziej produktywnych inwestycji. Poziom wiedzy finansowej jest nadal niski w porównaniu ze średnią unijną, co ogranicza zdolność i motywację gospodarstw domowych do angażowania się w zróżnicowane strategie inwestycyjne. Ponadto ograniczona obecność inwestorów instytucjonalnych i kapitału wysokiego ryzyka ogranicza możliwości finansowania dostępne dla innowacyjnych przedsiębiorstw i przedsiębiorstw typu start-up.

(27) Jak wskazano w Kompasie konkurencyjności, wszystkie instytucje unijne, krajowe i lokalne muszą dołożyć wszelkich starań, aby tworzyć prostsze przepisy i przyspieszyć procedury administracyjne. Komisja wyznaczyła ambitne cele dotyczące ograniczenia obciążenia administracyjnego: o co najmniej 25 %, a w przypadku MŚP – o co najmniej 35 %; stworzyła również nowe narzędzia służące osiąganiu tych celów, między innymi mechanizm testowania całego prawodawstwa UE w warunkach skrajnych oraz wzmocnione dialogi z zainteresowanymi stronami. Aby sprostać tym ambitnym celom, Cypr również musi podjąć działania. 68 % przedsiębiorstw uważa, że złożoność procedur administracyjnych stanowi dla nich problem podczas prowadzenia działalności na Cyprze ([18]). Przyjazne dla biznesu otoczenie regulacyjne ma zasadnicze znaczenie dla pobudzenia inwestycji, innowacji i przedsiębiorczości. Cypr poczynił postępy w zakresie poprawy otoczenia działalności gospodarczej, w tym przeprowadził reformy mające na celu uproszczenie rejestracji przedsiębiorstw oraz ograniczenie opóźnień w płatnościach w transakcjach między przedsiębiorstwami i transakcjach między przedsiębiorstwami a organami administracji oraz reformy mające na celu uproszczenie procedury uzyskiwania pozwoleń na budowę, a także

([17]) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródokresowego – COM(2025) 123 final.

([18]) „Businesses" attitudes towards corruption in the EU" [Postrzeganie korupcji przez przedsiębiorstwa w UE], badanie Eurobarometr Flash (kwiecień 2024 r.);

ustanowił punkt kompleksowej obsługi przedsiębiorstw (zarówno zagranicznych, jak i lokalnych). Jednocześnie nadal występują znaczne bariery regulacyjne i administracyjne. Złożone procedury licencjonowania i wydawania pozwoleń, wysokie koszty przestrzegania przepisów podatkowych dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz bariery dla konkurencji w handlu detalicznym i usługach świadczonych w ramach wolnych zawodów nadal mają negatywny wpływ na rotację przedsiębiorstw.

(28) Ład korporacyjny w przedsiębiorstwach państwowych nadal nie spełnia norm międzynarodowych, przy czym występują niedociągnięcia w takich obszarach, jak polityka własnościowa i przejrzystość finansowa. Cypr powołał niedawno komitet doradczy ds. mianowania członków zarządu przedsiębiorstw państwowych i przyjął środki mające na celu poprawę nadzoru finansowego. Niemniej jednak brak obowiązków sprawozdawczych i kompleksowego wykazu podmiotów publicznych utrudnia skuteczne monitorowanie. W tym kontekście istnieją również obawy co do ładu korporacyjnego, rozliczalności oraz jakości i cen usług w sektorach kontrolowanych głównie przez przedsiębiorstwa państwowe, takich jak sektor energii elektrycznej. Aby sprostać tym wyzwaniom, konieczne jest opracowanie regularnie aktualizowanego wykazu podmiotów publicznych i przyjęcie skoordynowanego podejścia do reform z udziałem wszystkich zainteresowanych stron. Powinno to obejmować wypracowanie jasnej polityki dotyczącej własności przedsiębiorstw państwowych, określającej role, obowiązki i rozliczalność instytucji nadzorujących przedsiębiorstwa państwowe.

(29) Cypr nadal czyni postępy w obszarze transformacji energetycznej, w szczególności zwiększając produkcję energii ze źródeł odnawialnych. Ropa naftowa i produkty ropopochodne nadal stanowią jednak znaczną część zużycia energii – należy jeszcze bardziej przyspieszyć stopniowe wycofywanie paliw kopalnych we wszystkich sektorach. To ciągłe wykorzystywanie paliw kopalnych stanowi poważne wyzwanie w zakresie ograniczenia ogólnych emisji gazów cieplarnianych i osiągnięcia przez Cypr celu na 2030 r. określonego w rozporządzeniu w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego. Nadal utrzymuje się izolacja energetyczna i należy rozwiązać ten problem przez przyspieszenie projektu wielkiego podmorskiego połączenia międzysystemowego, w którego realizacji występują opóźnienia. Konieczne są rozszerzenie i modernizacja cypryjskiego systemu elektroenergetycznego i sieci elektroenergetycznej, a w szczególności systemów magazynowania energii ze źródeł odnawialnych. Opracowanie systemów magazynowania energii odnawialnej ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia mocy w zakresie energii odnawialnej w sieci przesyłowej oraz zmniejszenia ograniczeń w zakresie produkcji energii. Zrównoważony i przystępny cenowo transport pozostaje priorytetem, ponieważ cypryjski sektor transportowy boryka się z problemami, takimi jak rosnące zużycie energii, pełna zależność od transportu drogowego towarów oraz ograniczone zachęty i infrastruktura do elektryfikacji floty. Duża zależność kraju od importu energii pogłębia podatność sektora zagranicznego na zagrożenia. Pogłębiona integracja odnawialnych źródeł energii w koszyku energetycznym wzmocniłaby odporność gospodarki na zewnętrzne kryzysy energetyczne i sprawiłaby, że kraj stałby się bardziej atrakcyjny dla produktywnych inwestycji zagranicznych. Cypr musi zintensyfikować wysiłki na rzecz wykorzystania finansowania prywatnego do poprawy efektywności energetycznej i renowacji budynków, zwłaszcza tych o najgorszej charakterystyce energetycznej, narażających konsumentów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na ubóstwo energetyczne i wysiłki te powinny obejmować m.in. zachęcanie instytucji finansowych do udziału w europejskiej koalicji na rzecz finansowania efektywności energetycznej.

(30) Mimo wdrożenia ukierunkowanych środków wsparcia problemy ubóstwa energetycznego i zapewnienia przystępnej cenowo energii elektrycznej na Cyprze nadal wymagają pilnego rozwiązania. Cypr należy do państw o najwyższych cenach energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w UE, co w szczególności wywiera znaczną presję finansową na konsumentów podatnych na zagrożenia. Nadal powszechnie występują zarówno zaległości z tytułu rachunków za media, jak i problemy strukturalne, takie jak wycieki i wilgoć. Wysokie koszty chłodzenia stanowią również znaczne obciążenie dla gospodarstw domowych.

(31) Cypr stoi przed poważnymi wyzwaniami środowiskowymi, w szczególności dotyczącymi niedoboru wody i gospodarowania odpadami. W 2022 r. eksploatacja wody osiągnęła poziom krytyczny, co świadczy o nadmiernym wykorzystaniu odnawialnych zasobów wodnych. Rolnictwo, które zużywa większość wody w kraju, pogłębia problem z powodu stosowania przestarzałych systemów nawadniania i ograniczonego wykorzystania technologii oszczędzających wodę. Cypr boryka się ze znacznym niedoborem inwestycji w infrastrukturę wodną, co wiąże się z dużymi potrzebami w zakresie wody pitnej i oczyszczania ścieków. Pomimo wysiłków podejmowanych w ramach Planu działania dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym na lata 2021–2027 oraz planu odbudowy i zwiększania odporności wskaźniki wykorzystania materiałów o obiegu zamkniętym i produktywność zasobów są nadal niższe od średniej dla UE. W 2022 r. Cypr poddał recyklingowi zaledwie 15 % odpadów komunalnych i 70 % odpadów opakowaniowych, generując jednocześnie najwięcej odpadów żywnościowych na osobę w UE i ponadprzeciętną ilość odpadów komunalnych. Opłata za składowanie odpadów w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności mogłaby poprawić gospodarowanie odpadami, jeżeli będzie odpowiednio egzekwowana.

(32) Cypr jest coraz bardziej narażony na zagrożenia klimatyczne, w tym pożary lasów, nieregularne opady deszczu, susze i burze. Pomimo planowanych inwestycji zasoby Cypru na przystosowanie się do zmiany klimatu w porównaniu ze średnimi unijnymi są niewystarczające. Krajowa strategia przystosowawcza ma na celu zwiększenie odporności, koncentrując się na zrównoważonej gospodarce wodnej i ochronie obszarów przybrzeżnych, podejście to pozostaje jednak w dużej mierze niewiążące. Wzmocnienie zarządzania i zacieśnienie współpracy między ministerstwami i władzami lokalnymi to kluczowe kroki w kierunku skutecznego wdrożenia środków przystosowania się do zmiany klimatu oraz poprawy odporności Cypru na zmianę klimatu i ściślejszego dostosowania się do norm UE.

(33) Wyniki Cypru w zakresie zatrudnienia są solidne, ale niedobory siły roboczej i kwalifikacji w coraz większym stopniu ograniczają rozwój gospodarczy. Kluczowe sektory, takie jak budownictwo, energetyka, opieka zdrowotna, rolnictwo i hotelarstwo, borykają się z poważnymi niedoborami, które dodatkowo pogłębiają niedopasowanie umiejętności i niewykorzystana w pełni siła robocza. Ponadto odsetek młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się (12,9 %) jest nadal wyższy od średniej unijnej, zwłaszcza w przypadku młodych kobiet. Cypr boryka się również ze znacznym spadkiem poziomu umiejętności podstawowych wśród młodych ludzi odnotowano tu największy wzrost odsetka osób osiągających słabe wyniki w nauce w UE od 2018 r. Czynniki leżące u podstaw tej tendencji spadkowej mogą obejmować ograniczony udział we wczesnej edukacji, niepełne wdrażanie polityki oraz niską autonomię szkół. Stanowi to poważną przeszkodę w przekwalifikowywaniu się. Uczestnictwo w kształceniu i szkoleniu zawodowym na poziomie średnim pozostaje ograniczone, natomiast możliwości uczenia się w miejscu pracy i dostosowanie do potrzeb rynku pracy są niewystarczające. Odsetek studentów kierunków STEM jest najniższy w UE, co przyczynia się do utrzymujących się niedoborów kadrowych w obszarach kluczowych dla zielonej i cyfrowej transformacji. Ponadto umiejętności cyfrowe wśród ludności w wieku produkcyjnym są nadal niskie, zwłaszcza wśród słabszych grup społecznych, a udział dorosłych w uczeniu się spadł poniżej unijnej średniej. Obecnie przeprowadza się reformy wspierane w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – takie jak wdrażanie indywidualnych rachunków szkoleniowych, programy e-umiejętności i aktualizacja programów nauczania – chociaż ich całkowity wpływ jeszcze nie został osiągnięty.

(34) Dostęp osób starszych do usług opieki długoterminowej pozostaje ograniczony, a wydatki publiczne należą do najniższych w UE. Odsetek osób w wieku co najmniej 65 lat, które wymagają opieki długoterminowej ze względu na poważne trudności z samodzielną higieną osobistą lub czynnościami domowymi, jest jednym z najwyższych w UE i wynosi 34,3 %. Rosnący odsetek ludności w wieku co najmniej 65 lat spowoduje jeszcze większe zapotrzebowanie na opiekę długoterminową w nadchodzących latach. Wyzwania związane z dostępnością opieki są spotęgowane przez niedobory pracowników spowodowane niskimi płacami i niewielkim zakresem stosowania rokowań zbiorowych. Aby poprawić dostępność i jakość usług, Cypr mógłby wprowadzić zintegrowany model opieki długoterminowej, obejmujący solidny mechanizm zapewniania jakości w odniesieniu do wszystkich form opieki długoterminowej.

(35) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2025 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich plany odbudowy i zwiększania odporności, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro na 2025 r. W przypadku Cypru zalecenia 2, 3 i 5 mają pomóc we wdrożeniu pierwszego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy konkurencyjności, zalecenia 4 i 5 – we wdrożeniu drugiego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy odporności, a zalecenie 1 we wdrożeniu trzeciego zalecenia dla strefy euro, które dotyczy stabilności makroekonomicznej i finansowej, określonych w zaleceniu na 2025 r.,

NINIEJSZYM ZALECA Cyprowi podjęcie w latach 2025 i 2026 działań mających na celu:

1. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i bezpieczeństwo i wzmocnienie ogólnej gotowości obronnej, przy zapewnieniu stabilności długu zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z dnia 6 marca 2025 r. Zapewnienie, aby wydatki netto były zgodne ze ścieżką zaleconą przez Radę w dniu 21 stycznia 2025 r.

2. Przyspieszenie realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, z uwagi na terminy na dokończenie reform i inwestycji mające zastosowanie na mocy rozporządzenia (UE) 2021/241. Przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności (EFRR, FST, EFS+, FS), w stosownych przypadkach z wykorzystaniem możliwości wynikających z przeglądu śródokresowego. Optymalne wykorzystanie unijnych instrumentów, w tym możliwości poprawy konkurencyjności, jakie oferują Program InvestEU i Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy.

3. Wspieranie badań naukowych i innowacji oraz komercjalizacji wyników badań przez sprzyjanie publicznym i prywatnym inwestycjom w badania i rozwój, zwiększanie synergii między badaniami naukowymi a przedsiębiorstwami oraz przyjęcie stałej długoterminowej strategii w zakresie badań naukowych i innowacji ze wskaźnikami wkładu/produktu oraz wieloletnim finansowaniem. Ułatwienie dywersyfikacji gospodarki i dalszych inwestycji produkcyjnych przez dopuszczenie alternatywnych instrumentów oszczędnościowych i inwestycyjnych, zwiększenie wiedzy finansowej, ułatwienie udziału w rynkach kapitałowych i zwiększenie dostępu przedsiębiorstw do możliwości finansowania pozabankowego. Uproszczenie przepisów, udoskonalenie narzędzi regulacyjnych i zmniejszenie obciążeń administracyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy procedur udzielania zezwoleń i wydawania pozwoleń na inwestycje oraz zakładania nowych przedsiębiorstw. Poprawę ładu korporacyjnego w przedsiębiorstwach państwowych przez dostosowanie go do najlepszych praktyk międzynarodowych, takich jak powoływanie członków zarządów na podstawie osiągnięć, polityka dotycząca własności i zarządzanie oparte na wynikach.

4. Zmniejszenie ogólnej zależności od paliw kopalnych i dalszą dywersyfikację dostaw energii, w szczególności przez rozwój połączeń międzysystemowych z krajami sąsiadującymi, zwiększenie skali finansowania na rzecz efektywności energetycznej, promowanie zrównoważonego transportu oraz modernizację sieci elektroenergetycznych i instalacji magazynowania energii w celu uwzględnienia rosnącego udziału odnawialnych źródeł energii. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu. Zintensyfikowanie inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną i infrastrukturę gospodarowania odpadami, promowanie zrównoważonych praktyk w zakresie korzystania z wód oraz zwiększenie wysiłków na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów i poprawy selektywnego zbierania odpadów komunalnych i opakowaniowych. Poprawę wdrażania środków w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu poprzez skupienie się na poprawie ram instytucjonalnych regulujących przystosowanie się do zmiany klimatu.

5. Rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej i niedopasowania umiejętności przez zwiększenie uczestnictwa osób młodych w rynku pracy, dalsze zwiększanie zdolności i atrakcyjności kształcenia i szkolenia zawodowego, a także promowanie edukacji dorosłych. Zintensyfikowanie działań politycznych na rzecz wzmocnienia umiejętności ekologicznych i cyfrowych. Dalsze zwiększanie uczestnictwa we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem, podnoszenie umiejętności podstawowych oraz zwiększanie udziału uczniów w dziedzinach nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM). Poprawę dostępności usług opieki długoterminowej przez wprowadzenie nowoczesnego, odpowiednio finansowanego i zintegrowanego modelu opieki długoterminowej.

Sporządzono w Brukseli dnia 8 lipca 2025 r.

W imieniu Rady

Przewodnicząca

S. LOSE